Eğitim Fakültesi Dergisi
http://kutuphane. uludag. edu. tr/Univder/uufader. htm

Bir Leonardo da Vinci Projesi Kapsamında Web Destekli Dil Öğretimi Uygulamaları Geliştirmeye Yönelik Yazarlık Sistemlerin ve Platformların Değerlendirilmesi*

Yunus Alyaz
Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi
alyaz@uludag.edu.tr

Özet. Bu çalışmada, online dil öğretim uygulamaları geliştirme konulu bir Leonardo da Vinci projesi kapsamında yazarlık sistemlerin ve platformların listelenmesi, sınıflandırılması, değerlendirilmesi ve dil öğretiminde kullanılmasıyla ilgili elde edilen sonuçlar ele alınmıştır. Son on yılda piyasaya çok sayıda, çeşitli tip ve özellikte yazarlık sistemler sürülmektedir. Online yazarlık sistemler ve platformlar online e-öğretimin yaygınlaşmasında yeni teknolojiler ve kolaylıklar sunmaktadırlar fakat bunların elektronik, tıp, iktisat vb. alanlarda öğretim amaçlı kullanılmasına karşın, yabancı dil, özellikle de Almanca ve Türkçe gibi dillerin öğretiminde yeterince yaygınlaşmadığı görülmektedir. Yazarlık sistemlerin amaçlarına hizmet edebilmeleri ve programlama uzmanı olmayan öğretmenlerin de kendi online materyallerini geliştirebilmeleri için kullanım kolaylığı ve uyumluluk gibi bir dizi özelliğe sahip olmaları gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Online Yazarlık Sistemler, LMS, E-Öğretim, Online Dil Öğretimi.

Abstract. Current study deals with the results of a Leonardo da Vinci project 'Developing Online Language Learning Applications' that is concerned with collecting, classifying and evaluating authoring systems and platforms, and the usage of them in language learning. During the last ten years, quite a number of authoring systems with various different types and characteristics were introduced to software market. Online authoring systems and platforms offer new technologies and facilities to make online e-learning even more widespread; However, it is seen that although they are used for teaching purpoeses in electronics, medicine, economics etc. they are not widely used learning of foreign languages especially German and Turkish. For authoring systems to serve their purpoeses efficiently and for teachers who are not programming experts that may develop their own online materials, these systems should fullfill some criteria and should have have a number of features like user-friendliness and and compatibility.

Key Words: Online Authoring Systems, LMS, E-Learning, Online Language Learning.

I. Giriş

Bilgisayar endüstrisinin ve internetin sergilediği hızlı gelişmeye karşın, etkileşimli dijital materyal geliştirmedeki teknik zorluk ve yüksek maliyet gibi unsurlardan dolayı bilgisayar ve internet destekli dil (özellikle de Türkçe ve Almanca gibi dillerin) öğretiminin yeterince yaygınlaşmadığı bilinmektedir (Adıyaman, 2002). İlk ve ortaöğretim kurumlarının teknoloji sınıflarıyla donatılması ve üniversite ve diğer eğitim kurumlarındaki bilgisayar olanaklarının göreceli olarak artmasına karşın, bilgisayar ve internet destekli öğretim uygulamaları eğitim-öğretimin henüz gündelik bir parçası değildir. Bunda, söz konusu okulların ve kurumların bilgi teknolojileri geliştirecek deneyime sahip yeterli personelinin olmaması, kapsamlı online öğretim etkinlikleri geliştirmenin zaman ve maliyet açısından kurumları zorlaması gibi nedenler etkilidir.

Online öğretimin önündeki teknik ve ekonomik bariyerleri aşmak amacıyla, bilgisayar uzmanı olmayan öğretmen veya personelin de online öğretim etkinlikleri üretebilmelerini ve böylece e-öğretimin yaygınlaşmasını sağlamak amacıyla son yıllarda bir çok yazarlık sistem (Authoring Tool) ve yazarlık platform (ing. LMS ya da LCMS: Learning Content Management System, Alm. Lernplattform) geliştirilmiş ve piyasaya sürülmüştür. Sakarya ve Doğu Akdeniz gibi kimi üniversiteler ise kendi yazarlık platformlarını

geliştirme yoluna gitmişlerdir (Aybay, 2004). Yazarlık sistemler bireysel, yazarlık platformlar ise daha çok kurumsal çözüm olarak değerlendirilebilir. Yazarlık sistemler, e-öğretimin önündeki programlama ve maliyet gibi dezavantajları gidermesinin yanı sıra öğretim etkinliklerinin bireyselleştirilmesi açısından da önemlidir. Fakat bilgisayar ve internet destekli öğretimde yeni ufuklar açan yazarlık sistemlerin, özellikle hedef kitlesi olan öğretmenler arasında yeterince yaygınlaştığı söylenemez. Bursa'da 2001 ve 2002 yılında 44 ilköğretim okulunda yapılan, bilgisayar destekli öğretim içerikli bir anket çalışması sonucunda hiç bir öğretmenin yazarlık sistem kavramını daha önce duymadığı belirlemiştir (Gürsoy ve Alyaz, 2005).

Yazarlık sistemlerle ilgili ilk sistematik çalışma Plymouth, Antwerpen ve Stendhal üniversiteleri tarafından 1995 yılında gerçekleştirilen Sokrates Projesi RAPIDO (Rapid Authoring of Packages Using Innovative Development Tools) kapsamında yapılmıştır. RAPIDO projesinde çevrimiçi ve çevrim dışı toplam 29 adet yazarlık sistem incelenmiş ve öğretmenlerin bunlarla e-dil öğretimi etkinlikleri geliştirme olanakları irdelenmiştir (Bickerton v.d. 1997).

Yazarlık sistemlerle ilgili bir diğer çalışma Thames Valley, Venedik, Jyväskylä ve Hull üniversiteleri tarafından 1998 yılında gerçekleştirilen Sokrates projesi ICT4LT'de (Information and Communication Technologies for Language Teachers) yapılmıştır. Ancak ICT4LT projesinin asıl amacı yazarlık sistemler olmadığından, projenin bir bölümünde (ICT4LT, Modül 2.5.) eski ve yeni 50 civarında yazarlık sistem anılmış, fakat ayrıntılı bir inceleme yapılmamıştır. Her iki projede de öğretmenlerin tek başlarına materyal geliştirebilecekleri bağımsız yazarlık sistemlerle sınırlı kalınmış, hiçbir yazarlık platform ele alınmamıştır. RAPIDO projesinde 1995 yılında piyasada bulunan 29 adet yazarlık sistemin incelendiği, bu Leonardo projesinde ise ise 120 adet sadece online yazarlık sistem derlendiği düşünüldüğünde aradan geçen 10 yılda yazarlık sistem sayısının büyük artış sergilediği ve online sistemlere doğru bir eğilim olduğu görülmektedir. Hem RAPIDO hem de ICT4LT projelerinin sonuçları güncelliğini göreceli olarak yitirdiğinden ve sonrasında bu tür kapsamlı bir proje yapılmadığından yazarlık sistemlerin tüm dünyada ve ülkemizde de tanınması, kullanılması ve dolayısıyla online e-öğretimin yaygınlaşması için daha fazla kuramsal ve uygulamalı güncel çalışmalar yapılması ve özellikle branş öğretmenlerinin bilgilendirilmesi gereklidir.

Online dil öğretim etkinlikleri geliştirme olanaklarının araştırılması amacıyla 2005 yılında Uludağ Üniversitesi ve Ruhr Üniversitesi (Bochum/Almanya) tarafından bir Leonardo da Vinci Projesi gerçekleştirilmiştir. Proje, 4 aşamadan oluşmaktadır: 1) Online dil öğretim etkinliği hizmeti veren

merkezlerin belirlenmesi, 2) Online dil öğretim etkinliklerinin geliştirme araçlarının belirlenmesi, 3) Online dil öğretim etkinlikleri geliştirme amaçlı yazarlık sistemlerin belirlenmesi ve incelenmesi, 4) Bu yazarlık sistemler kullanılarak multimedya içerikli, etkileşimli örnek online dil öğretim etkinlikleri üretme. Projenin bağlayıcı olmayan 5. amacı olarak ise proje ortaklarının olası yeni ortaklarla bir araya gelerek gelecekte kapsamlı yeni projeler hazırlaması ve online Almanca ve Türkçe öğretim modüllerinin geliştirilmesi olarak öngörülmüştür. 1 Haziran 2006 tarihinde tamamlanan proje kapsamında ilk adım olarak internet üzerinden sunulan Almanca ve Türkçe öğretim platformları belirlenmiştir. Projenin ikinci aşamasında bu online dil öğretim etkinliklerinin üretilmesinde kullanılan araç yazılımlar belirlenmiş, üçüncü aşamada ise bu tür etkinlikler ve materyaller geliştirmeye yönelik yazarlık sistemler/platformlar derlenmiş ve incelenmiştir. Projenin dördüncü aşamasında bu yazarlık sistemlerle üretilebilecek online dil etkinliklerini örnekleyen prototipler geliştirilerek proje nihai raporunda sunulmuştur. Bu çalışma söz konusu projenin nihai raporu değildir ve sadece Almanca ve Türkçe öğretimiyle ilgili verileri içermektedir. Burada internet ortamıyla uyumlu olmayan eski kuşak yazarlık sistemler (örn. çevrimdışı yazarlık sistemler) kapsam dışı tutularak sadece online dil öğretim etkinlikleri geliştirmeye yönelik yazarlık sistemler/platformlar ele alınmıştır.

Bu çalışmayla dil öğretmenlerine ve öğretim kurumlarına kolay materyal geliştirme araçları olan yazarlık sistemleri tanıtarak öğretmenlerin kendi öğrenci grupları için online etkinlik geliştirmeleri ve yazarlık sistemler sayesinde online dil öğretiminin yaygınlaşmasına katkıda bulunulması hedeflenmektedir. Burada ele alınan konuların ağırlıklı olarak yazarlık sistemlerin Türkçe ve Almanca öğretiminde kullanımıyla ilgili olmasının yanı sıra, aynı zamanda diğer dillerin veya özellikle sosyal bilimler alanından diğer derslerin öğretimine de aktarılabilir nitelikte veriler içermektedir. Yazarlık sistem tanımları gibi temel kavramlar ve yazarlık sistemleriin taşıması gereken ergonomi kriterleri daha önce kapsamlı bir şekilde çalışıldığından (bkz. Aybay ve Oğuz, 2003; Akpınar, Bal ve Şimşek, 2005; Alyaz, 2005a; 2005b) bunlara burada ayrıntılı olarak yer verilmemiştir.

II. Proje Kapsamında İncelenen Yazarlık Sistemler

Projenin ilk aşamasında internet üzerinden sunulan 71 Almanca ve 8 Türkçe öğretim etkinliği belirlenmiştir. Belirlenen bu online dil öğretim etkinliklerinin içeriklerinin incelenmesi ayrı bir çalışmada ele alınmıştır (bkz. Alyaz 2006). Projenin ikinci aşamasında 120 civarında online yazarlık

sistem ve LMS listelenerek sınıflandırılmış ve değerlendirilmiştir. Bu sistemlerden yaklaşık 20'si ya demode olmuş ya da piyasadan çekilmiş olduğundan değerlendirme dışı bırakılmışlardır. Geriye kalan 100 yazarlık sistemin 53'ü bağımsız (stand alone) yazarlık sistem, 47'si ise LMS'tir. Söz konusu yazarlık sistemler burada sınıflandırılacak ve incelenecektir.

Bu yazarlık sistemler, yapısal özellikleri, hedef platform, kullanım alanı, vb. açısından çok çeşitlilik göstermelerine karşın, kullanıcı ve üretilen etkinliğin sunumu açısından iki ana grup altında toparlamak mümkündür. Tek başına yazarlık sistemler (stand-alone) ve yazarlık platformlar (LMS). Tek başına yazarlık sistemler göreceli olarak küçük yazılımlardır ve kendi içinde genel öğretim amaçlı yazarlık sistemler, özel (örn. dil öğretimi) amaçlı yazarlık sistemler, test geliştirme araçları ve tek amaçlı (örn. sadece telaffuz için) yazarlık sistemler olmak üzere 4 alt guruba ayrılmaktadır. LMS'ler ise daha kapsamlı yazılımlardır ve sadece etkinlik (örn. ders, alıştırma, test vb.) üretmekle kalmayıp aynı zamanda internette sanal okul, sınıf veya kurs oluşturmayı da sağlarlar. LMS'ler açık kodlu (Open Source) ve kapalı kodlu (Closed Code) olmak üzere iki guruba ayrılmaktadır. Gerek yazarlık sistemlerin, gerekse platformların ortak yönü, açık kodlu sistemleri saymazsak, materyal geliştiricinin prensipte bilgisayar programlama uzmanı olmak zorunda olmamasıdır.

A) Bağımsız (Stand alone) Online Yazarlık Sistemler

Leonardo da vinci projesi kapsamında 28 bağımsız yazarlık sistem belirlenmiştir (Tablo 2). Bu sistemler Chapman ve Hall'un (2001) 'çabuk materyal geliştirme araçları' (Rapid Development Tools), Bangs'ın (2004) ise 'öğretmen araçları' (Teacher Tools) olarak adlandırdıkları sistemlerdir. Okurun gerektiğinde güncel ve ayrıntılı bilgi edinebilmesi için aşağıdaki tablolarda sistemlerin yanı sıra üretici ve internet adresi gibi bilgiler de sunulmuştur.

Tablo 1. Online Yazarlık Sistemler, üreticileri ve web adresleri

Yazarlık Sistem		Üretici	Web Adresi
1	Interactive Language Learning Authoring Package	London Guildhall University	www.city.londonmet.ac.uk/langstud/call/home.htm
	Author Plus	Clarity Inc.	www.clarity.com.hk
	GISMO	London Metropolitan University	http://languages.londonmet.ac.uk/CALL/index.htm
	WebCALIS	Human Computing Lab.	www.humancomp.org
	Hot Potatoes	University of Victoria	http://web.uvic.ca/hrd/hotpot
	MaxAuthor	University of Arizona	http://cali.arizona.edu/docs/wmaxa
	Parapal Authoring	Charlie Williams	http://parapal-online.co.u
	MMTools	FTS GmbH	www.fts-heidelberg.de
	TELOS	STZ-Sprachlernmedien	www.teloslearning.com/authoring.html
	CALL4Web	KWZ-Software	www.call4web.de
2	Create Together	Bytes of Learning	www.bytesoflearning.com
	Wimba Tools	Horizon Wimba Inc.	www.horizonwimba.com
	Dynamic Powertrainer	Dynamic Media	www.dynamicpowertrainer.com
	EasyProf	ITACA	http://www.easyprof.com
	Everest	Intersystem Concepts Inc.	www.insystem.com/everest
	Toolbook II (Assistant / Instructor)	Sumtotal Corp.	www.sumtotalsystems.com/toolbook
	Lectora Publisher	Trivantis Corp.	www.lectora.com www.trivantis.com
	QuestionMark	QuestionMark Corp.	www.questionmark.com
	Teaching Templates	Tac-Software	www.tac-soft.com
	ReadyGo	ReadyGo Inc.	www.readygo.com
	Mediator	MatchWare Inc.	www.matchware.net
	WBT-Layouter	Engram GmbH	www.engram.de
	Digital Teacher	Francis Software	www.digital-teacher.com
	EasyT	Global Presence	www.globalpresence.com.au/easyt
	Xercise Engine	Ruth Vilmi Online Education Ltd.	www.kolumbus.fi/rvilmi/software.htm
	IDEA	Link & Link GmbH	www.linkundlink.de/index.htm
	Authorware	Macromedia Corp.	www.macromedia.com
	TenCore	TenCore	www.tencore.com/authtool.htm

Birinci gruptaki 10 yazarlık sistem özel olarak dil öğretimi amacıyla geliştirilmişlerdir. İkinci gruptaki 18 sistem ise genel amaçlı yazarlık sistemlerdir fakat dil öğretimi için de kullanılabilirler. Toolbook ve Authorware gibi sistemler aslında eski kuşak çevrimdışı yazarlık sistemlerdir, fakat yeni versiyonlarında internet ortamlarında da kullanılabilmeleri için web-player veya dönüştürücü (web converter) benzeri ek programlar içerdiğinden, bunlar da online yazarlık sistemler listesine dahil edilmişlerdir. Dil öğretmenleri bu yazılımları kullanarak kendi ders, alıştırma, ölçme/değerlendirme ve test etkinliklerini üretebilir, bilgisayar, intranet veya internet üzerinden öğrencilere sunabilirler. Dil öğretimi amaçlı sistemlerden GISMO ve Hot Potates birbirleriyle uyumludur, yani bunlardan biriyle geliştirilen etkinlik ve materyaller diğeri tarafından işlenebilmektedir. Hot Potates ve Wimba Tools (Course Genie ve Vocie Tools) WebCT platformuyla, Lectora aynı üreticinin yazarlık platformu olan CourseMill ile, ReadyGo ise Ilias ve Saba gibi bir çok platformla uyumludur. Bağımsız yazarlık sistemlerin platformlarla SCORM gibi bir endüstri standardı üzerinden uyumlu olması kullanıcıya etkinlik ve materyalleri farklı ortamlarda da kullanabilme esnekliği sağlar. Aksi taktirde, kullanıcının bağımsız yazarlık sistemlerle geliştirdiği etkinlik ve materyalleri bu platformlar üzerinden öğrencilere sunmasu söz konusu olmayacaktır.

Online Test Geliştirme Araçları

Test geliştirme araçlarıyla, Tablo 1'deki yazarlık sistemlerden farklı olarak, öğretim amaçlı içerikler hazırlamak mümkün değildir. Bu sistemler sadece çoktan seçmeli, boşluk doldurma, doğru/yanlış, soru-cevap benzeri alıştırma ve testler geliştirmek içindir. Tablo 2'de gösterilen test araçlarının çoğu metin bazlı olduğundan test etkinliklerine resim, ses, film vb. multimedya elementleri eklenemez. Bazı test sistemi üreticileri, kullanıcının geliştirdiği testleri kendi bilgisayar/sunucu ortamında kaydetmesine veya kullanmasına izin vermemektedir. Bu araçları kullanan öğretmen, geliştirdiği testleri bir ücret karşılığında söz konusu test sistemi üreticisinin web sunucusuna aktarmak ve oradan öğrencilere sunmak durumundadır.

Tablo 2. Test geliştirme araçları

	Test Yazarlık Sistemi	Üretici	Web-Adresi
1	WebQuiz	SmartLite Software	www.smartlite.it
	Test Pilot	Clearlearning	www.clearlearning.com
	Q-Test	Q-Test Technologies	www.q-test.com/
	Quiz Factory	LearningWare Inc.	www.learningware.com
	IMC-MCQ Suite	IntCom	www.intcom.se/MCQ/Overview.htm
2	JavaScript Templates	Ohio University	www.cats.ohiou.edu/~linguist/JSCRIPT/Menu.htm
	Online Quiz Generator	Charles Kelly	http://a4esl.org/c/qw.html
	Scripts for Educators	TESOL	www.tesol.net/scripts
	Hosted Test	HostedWare	www.hostedtest.com
	WebAuthor	University of Pennsylvania	http://ccat.sas.upenn.edu/plc/larrc/webauthor.html
	The Castle Toolkit	University of Leicester	www.le.ac.uk/castle
	QuizBuilder	SainAnand Balu	www.ils.unc.edu/balus/oit/quiz
	Interactive Exercise Makers	Mellon Tri-College	http://lang.swarthmore.edu/makers
	Quia	Quia Corp.	www.quia.com

Birinci gruptaki 5 sistem, Tablo 1'deki yazarlık sistemler gibi bağımsız yazılımlardır. İkinci grupta yer alan 9 sistem ise kullanıcının bilgisayarına kurulamaz, sadece üreticinin web sunucusu üzerinden ve kullanıcı internete bağlıyken kullanılabilir. Bu durumda öğretmenin her defasında internete girip, söz konusu firmanın web adresi üzerinden ve internete bağlı olduğu sürece test etkinlikleri geliştirebilmesi mümkündür.

Diğer Online Yazarlık Sistemler

Yazarlık sistemler sınıflandırılırken 12 adet yazarlık sistem yukarıda belirlenen yazarlık sistemlere ve birbirine uymayan özelliklere sahip olduğundan bunlar 'Diğer' başlığı altında ele alınmıştır.

Tablo 3. Diğer yazarlık sistemler

	Yazarlık Sistem	Üretici	Web Adresi
1	LARCStar	San Diego State University	http://larctest.sdsu.edu/larcstar.htm
2	Crossword Compiler	Anthony Lewis	www.crossword-compiler.com
3	Revolution	Runtime Revolution Corp.	www.runrev.com
	HyperStudio	Sunburst Technology Inc.	www.hyperstudio.com
	Flash	Macromedia Corp.	www.macromedia.com/software/flash
	MetaCard	MetaCard Corp.	www.metacard.com
	MaxMedia	ML Software	www.mlsoftware.com.br/home_ing.htm
4	Storyboard	Power Prod. Software Inc.	www.powerproduction.com
	TK3	Night Kitchen	www.nightkitchen.com/product/author
	OPUS	Digital Workshop	www.digitalworkshop.com
	OnViz	Discovery Systems Int.	www.discoverysystems.com

Tablo 3'te yer alan 1 ve 2 no'lu yazarlık sistemler tek bir amaç için geliştirilmişlerdir: LARCStar sadece konuşma ve telaffuz amaçlı etkinlikler geliştirmeye yarar. Bu nedenle 'Voice Authoring Tool' olarak da adlandırılmaktadır. Crossword Compiler ise dil öğretimi amaçlı bulmaca etkinlikleri geliştirmeye yarar. Üçüncü grupta yer alan yazarlık sistemler skript bazlıdır ve materyal geliştirme, ağırlıklı olarak skript programlamayla mümkündür. Skript bazlı yazarlık sistemler, programlama yoluyla daha esnek materyal geliştirmeye olanak sağlarken, öğretmenleri bu skript dilini öğrenmek gibi bir ek zahmete sokmakta ve yazarlık sistemlerin 'Programlamaya başvurmadan materyal geliştirme' konseptine aykırı bir durum oluşturmaktadır. Her yazarlık sistemin skript dili farklı olduğundan, öğretmenin kullanılabilir nitelikte materyaller geliştirebilmesi için söz konusu sistemin dilini öğrenmesi gerekecektir. Dördüncü grupta yer alan yazarlık sistemler ise ağırlıklı olarak multimedya işleme amaçlıdır.

B) Online Yazarlık Platformlar

İngilizce 'Server Sided Authoring Tools', 'LMS' veya 'LCMS' olarak da adlandırılan online yazarlık platformalar bağımsız yazarlık sistemlerden farklı olarak, web sunucusu üzerine kurulan komplike sistemlerdir. Yazarlık

platformlarla öğretim içerikleri, alıştırma ve testler üretmenin yanı sıra, internet ortamında sanal sınıf, kurs veya okul oluşturmak da mümkündür. Eğer söz konusu platform uyumlu ise, bir yazarlık platform ortamında, aynı zamanda bağımsız yazarlık sistemlerle üretilmiş etkinlikler de kullanılabilir. Yazarlık platformların temel işlevi web destekli öğretim ve öğrenmin yönetilmesidir (Maier-Häfele und Häfele, 2004; E-Learning-Site). Bir yazarlık platform genel olarak 5 temel temel işlevi yerine getimek üzere çeşitli modüllerden oluşur (Aybay ve Dağ, 2003; Maier-Häfele ve Häfele, 2004): 1). Öğretim içeriğinin, alıştırma ve testlerinin hazırlanması için yazarlık araç, 2) İçeriğin öğrenciye sunulması, 3) Öğrencilerin öğretmenle ve birbirleri arasında senkron ve asenkron etkileşimin sağlanması, 4) Ölçme ve Değerlendirme, 5) Yönetim (öğrencinin izlenmesi vb.). Böylece öğretmenler platformun yazarlık sistemini kullanarak içeriği hazırlayıp yine platform sunucusu üzerinden öğrencilere sunabilir. Diğer bütün işlemler platform tarafından yönetilir. Bu grupta yer alan 47 yazarlık platform Tablo 4'te gösterilmektedir.

Tablo 4. Yazarlık Platformlar ve sunucu bazlı yazarlık sistemler

	Yazarlık Platform (LMS)	**Üretici**	**Web Adresi**
1	Blackboard	Blackboard Inc.	www.blackboard.com
	Hyperwave Academic User Program	Hyperwave AG	www.hyperwave.com
	WebCT	WebCT Inc.	www.webct.com
	CourseMill	Trivantis Corp.	www.trivantis.com
	Merlin	University of Hull	www.hull.ac.uk/elearning/merlin
	WebAssign	North Carolina State University	www.webassign.net/
	ExTemplate	Rice University	http://lang.rice.edu/extemplate https://babel.rice.edu/extemplate
	QuizStar	eLearning Creations	www.elearningcreations.com
	ExamSoft	ExamSoft Worldwide Inc.	www.examsoft.com
	WebWiz	Horwood Language Centre	webwiz.hlc.unimelb.edu.au/home.py
	BlueGlas	N. C. School of Public Health	www.blueglas.com
	Clix Campus	imc AG	www.im-c.de
	DLS	e/t/s didaktische Medien GmbH	www.ets-online.de
	SITOS	Bitmedia E-Learning Solution	www.bitmedia.cc
	Enterprise Learning Platform	Sun Microsystems	www.sun.de/schulung

	IBT Server	Time4you GmbH	www.time4you.de
	iLearning	Oracle	www.oracle.com/ilearning
	ILF	M.I.T. Newmedia GmbH	www.mit.de
	Learning Space	Lotus – IBM	www.lotus.com
	Enterprise Learning	Saba	www.saba.com/products/learning
	Top Class	WBT Systems	www.wbtsystems.com
	AIVET	Austrian Institute for Virtual Education Techniques	www.aivet.at
	WebMentor	Avilar Technologies	www.avilar.com www.avilar.com/solutions/lms.htm
	eCollege	eCollege	www.ecollege.com
	Centra	Centra Corp.	www.centra.com
	CourseManager	KnowHow AG	www.knowhow.de/tools/elearning/lms
	Desire2Learn	Desire2Learn Inc.	www.desire2learn.com/products/products_learning_platform.asp
	COSE	Staffordshire University Enterprises Ltd.	www.staffs.ac.uk/COSE/
	Colloquia (Learning Landscapes)	University of Wales & JISC	www.colloquia.net
	…	…	…
2	Ilias	Universität Köln	www.ilias.uni-koeln.de
	.LRN!	LRN-Consortium	www.dotlrn.org
	Claroline	Catholic University of Louvain	www.claroline.net
	Dokeos	Dokeos Corp.	www.dokeos.com
	FLE3	UIAH Media Lab	http://fle3.uiah.fi
	Moodle	Martin Dougiamas u. Cont.	http://moodle.org
	Stud.IP	data-quest GmbH	www.studip.de/
	WeLearn	FIM - Universität Linz	www.fim.uni-linz.ac.at
	Whiteboard	SourceForge .Net	whiteboard.sourceforge.net
	Angel	Cyber Learning Labs Inc.	www.cyberlearninglabs.com
	ATutor	Miro International Pty Ltd.	www.atutor.ca/
	Bazaar	Athabasca University	http://klaatu.pc.athabascau.ca
	CourseWork	Stanford Academic Computing	http://getcoursework.stanford.edu www.sakaiproject.org
	Enterprise Suite Apsen, Docent	SumTotal Systems Corp. (Click2Learn)	www.sumtotalsystems.com

	BSCW 4.	Fraunhofer FIT & Orbiteam	http://bscw.fit.fraunhofer.de
	Geometrix	Geometrix Data Systems	www.trainingpartner.com
	Knowledge Planet	Knowledge Planet	www.knowledgeplanet.com
	LearnFrame	LearnFrame Inc.	www.learnframe.com
	…	…	…

Piyasadaki yazarlık platformlar açık ve kapalı kod olmak üzere iki guruba ayrılmaktadırlar. Kapalı kod platformlar, sadece üreticinin önceden belirlediği işlev ve seçeneklerle kullanılabilirler. Açık kodlu platformlar ise, kaynak kodu açık olduğundan, kullanıcı tarafından değişiklik yapmaya elverişlidirler. Skript bazlı yazarlık sistemlerde (Tablo3, Grup 4) olduğu gibi kullanıcı platformda bulunmayan işlev ve seçenekleri, programlama yoluyla kendisi geliştirebilir ve platforma ekleyebilir. Fakat gerek açık kodlu platformların, gerekse skript bazlı yazarlık sistemlerin sağladığı bu avantaj, sistemin özellikle programlama uzmanları için çok önemli olan WYSIWYG özelliğini (What You See Is What You Get, görsel programlama) yitirmesine neden olmaktadır.

Açık kodlu platformlar zaman zaman 'ücretsiz', kapalı kod platformlar ise 'ticari' olarak algılanmaktadır (Schulmeister, 2004). Açık kod yazarlık sistemlerin fiyatı daha düşüktür fakat bütün açık kod platformlar ücretsiz değildir. Kapalı kod yazarlık platformların fiyatları göreceli olarak yüksektir, bu nedenle bir çok eğitim kurumu bu sistemleri edinmede ekonomik zorlukla karşılaşabilir. Bu durumda ücretsiz veya ucuz açık kodlu platformlar gündeme gelebilir, fakat bu sefer de kurum uzman bilgisayar programcılarına ihtiyaç duyacaktır. Yazarlık platform temin edecek bütçeye sahip olmayan öğretim kurumları için GISMO veya Hot Potatoes gibi tamamen ücretsiz, veya fiyatları 50-250 EUR arasında değişen bağımsız yazarlık sistemleri kullanmak ve üretilen etkinlikleri kurumun kendi web sunucusunun olanaklarıyla öğrenciye iletmek daha pratik ve ekonomik bir çözüm olarak ortaya çıkmaktadır.

III. Web Destekli Dil Öğretiminde Yazarlık Sistemler

Yukarıda değinildiği gibi, yazarlık sistemler özellikle dil öğretmenleri için özel bir önem taşımaktadır. Çünkü bir çok sosyal bilimler alanından öğretmenler gibi, dil öğretmenleri de programlama uzmanı değildir. Böylece internet destekli dil öğretimi yapmak isteyen kurumlar için iki seçenek söz konusudur: Ya programlama uzmanları dil öğretim etkinlikleri üreteceklerdir

ya da branş öğretmenlerinden ve programcılardan bir ekip oluşturulacaktır. Ancak bu, bir çok okul ve üniversite bütçesi açısından mümkün değildir. Kaldı ki, böyle bir ekip oluşturulsa dahi, programlama yoluyla öğretim etkinlikleri geliştirme oldukça maliyetli ve uzun bir süreç gerektirmektedir. Bu durumda, okullar, kurumlar ve öğretmenler Payone'nin (2002) 'Jeder kann jetzt Autor sein' (Artık herkes yazar olabilir) başlıklı çalışmasında vurguladığı gibi, bağımsız yazarlık sistemlerle kısa zamanda düşük maliyetle kendi online etkinliklerini üretebilirler.

Proje kapsamında, 8 Türkçe ve 71 Almanca öğretim içerikli internet kaynağı belirlenmiş ve incelenmiştir. Bu online öğretim etkinliklerinin kaynak araçları incelendiğinde büyük bir çoğunluğunun yazarlık sistemlerle geliştirildiği ortaya çıkmıştır (Tablo 5). Bu etkinliklerden 63'ü (%80) yazarlık sistemlerle, 16'sı (%20) ise programlama aracılığıyla üretilmiştir. Bu 63 etkinlikten 27'si genel web editörleriyile üretilmiş etkileşimsiz metinleridir (genellikle dilbilgisi açıklamaları). Genel web editörleri Chapman ve Hall (2001), Treviranus vd., 2000; Sieck, 2003) gibi uzmanlar tarafından yazarlık sistem olarak değerlendirilirken başka uzmanlar bu editörler ile öğretim amaçlı tasarlanmış yazarlık sistemleri farklı iki yazılım gurubu olarak görmektedir (Moundridou ve Virvou, 2003:157; Riley, 2004; Fleury v.d., 2004). Geriye kalan 36 sitede ise özel olarak bu amaç için tasarlanmış olan (Tablo 1-3) bağımsız yazarlık sistemlerle üretilmiş, etkileşimli alıştırma ve testler de içeren etkinlikler bulunmaktadır.

Tablo 5. Online-Almanca ve Türkçe etknliklerinin geliştirilmesinde kullanılan araçlar

Geliştirme Aracı		**Online Etkinlik Sayısı**	**Oran (%)**
Yazarlık Sistem	Genel Web Editörü	27	34 %
	Bağımsız Yazarlık Sistem	36	46 %
	LMS	---	--
Programlama		16	20 %
Toplam		79	100

Söz konusu online etkinliklerin üreticileri de incelenmiştir. BBC, Goethe Enstitüsü, TÖMER gibi kurumlar, büyük yayınevleri veya firmalar programlama yoluyla online öğretim etkinliği geliştirmemişlerdir. Bağımsız

yazarlık sistemlerle geliştirilen online öğretim etkinliklerinin üreticileri ise küçük veya hiç bir bütçeye sahip olmayan okullar/üniversiteler veya bireysel öğretmenlerdir (bkz. Alyaz 2006).

Bu çalışmada anılan LMS ile geliştirilen veya sunulan hiç bir dil öğretim etkinliğinin olmaması ilginçtir. Bunun nedenlerinin LMS'lerin diğer bağımsız yazarlık sistemlerden daha komplike ve daha pahalı olması nedeniyle Almanca veya Türkçe öğretimi yapan kurumlarca tercih edilmemesinin olduğu düşünülebilir. Çünkü WebCT ve Hyperwave gibi platformlar incelendiğinde California, Georgia, NC State gibi üniversitelerin, WebAcaD, Doemens Akademie gibi e-öğretim kuruluşlarının bu sistemlerin tıp, ekonomi, elektronik vb. branşlarda online öğretim amaçlı kullanıldığı görülmektedir (bkz. WebCT - Institutes ve Hyperwave Academic User Program - References).

IV. Sonuç ve Öneriler

Kullanımı göreceli olarak kolay olan yazarlık sistemler web destekli öğretimin/dil öğretiminin geleceğinde belirleyici rol oynama potansiyeline sahiptirler. Bu nedenle bu çalışmada özellikle öğretmenler için yazarlık sistemlerle ilgili ayrıntılı listeler ve açıklamalar sunulmuştur. Bu çalışma özellikle online yazarlık sistem ve platform sayısının son yıllarda hızla arttığını ortaya koymaktadır. İki ana başlık ve 6 alt başlık altında irdelenen sistemler aynı zamanda zengin bir çeşitlilik de sunmaktadır.

Gerek yazarlık sistem, gerekse yazarlık platform seçiminde uyumluluk özelliğine dikkat edilmelidir. Çünkü ücretsiz veya ucuz yazarlık sistemler ve açık kod yazarlık platformlar göreceli olarak maliyeti düşürse de, kurumların ağ alt yapısı, dijital materyal formatları vb. ile uyumlu olması, esnek ve dolayısıyla daha kolay ve daha ucuz bir materyal geliştirme süreci sağlar. Ancak burada ele alınan yazarlık sistemlerden sadece bir kaç tanesi birbiriyle uyumludur. Hemen hemen her yıl piyasaya yeni yazarlık sistemler sunularak e-öğretim hizmeti sunmak isteyen kurumlara ve öğretmenlere bir yandan büyük bir çeşitlilik sağlanırken, öte yandan her üretici kendi yazarlık siteminin piyasaya hakim olması için uyumluluk kriterini göz ardı etmektedir. Bu da online öğretim yapmak isteyen kurum, kuruluş veya okullar için büyük dezavantaj anlamına gelmekte ve online öğretimin yaygınlaşmasında önemli bir engel teşkil etmektedir. Böylece yazarlık sistemler, sundukları büyük kolaylıklara karşın, bu uyumlu olmama özelliğinden dolayı, öğretmenlerin veya kurumların çok kolay ve ucuz bir şekilde online öğretim etkinliği geliştirmelerini sağlama şeklinde özetlenebilecek yazarlık sistem temel felsefesinden uzaklaşmaktadır.

Mevcut online Almanca ve Türkçe öğretim siteleri incelendiğinde, mevcut sitelerin geliştirilmesinde yazarlık sistemlerin büyük bir oranda kullanıldığı görülmektedir. Fakat LMS kullanılarak tıp, ekonomi, elektronik vb. bir çok alanda uzaktan öğretim platformları kurulmasına karşın, dil özellikle de Almanca veya Türkçe öğretimi konusunda aynı durum söz konusu değildir. Bunda ekonomik ve teknik nedenlerin yanı sıra öğretmenlerin yazarlık sistemleri iyi tanımamaları ve/veya Almanca ve Türkçe gibi dillerin öğretiminin yeterince büyük bir pazar oluşturmaması gibi nedenlerin de belirleyici olduğu düşünülmektedir.

Mevcut yaygın dijital materyal formatlarıyla uyumlu ve daha çok WYSIWYG özelliği taşıyan yazarlık sistemlerin çoğalması ve yaygınlaşmasıyla e-öğretimin ve e-dil öğretiminin sadece büyük olanaklara sahip kurumlara özgü bir lüks olmaktan çıkması mümkündür.

---

* *Bu çalışmada ele alınan veriler kısmen 'Web Destekli Dil Öğretim Uygulamaları Geliştirme' başlıklı AB -Leonardo da Vinci projesine dayanmaktadır ve 2005 yılında Bochum'daki Leonardo da Vinci ve Jyväskylä'daki Lingua II proje seminerlerinde sözlü olarak sunulmuştur.*

Kaynakça

Adıyaman, Z. (2002). Uzaktan Eğitim Yoluyla Yabancı Dil Öğretimi. The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET [On-Line Document]. Vol. 1, Issue 1. Last retrieved August 10, 2006. Available: www.tojet.net/articles/1111.htm

Akpınar, Y. BAL, V. ve ŞİMŞEK, H. (2005). E-Portfolyolarla Öğrenme Ortamı Geliştirme ve Destekleme Platformu, The Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET [On-Line Document]. Vol. 4, Issue 4. Last retrieved Mai 10 2005. Available: www.tojet.net/articles/4415.htm

Alyaz, Y. (2005a). Technische Kriterien zur Evaluation von Autorensystemen für webbasiertes Sprachenlernen. U. Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi, XVIII(2), 323-346.

Alyaz, Y. (2005b). Mediendidaktische Kriterien zur Evaluation von online Autorensystemen für das Fremdsprachenlernen, İ. Ü. Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi, V(1). Yayım Aşamasında.

Aybay, I. (2004). Doğu Akdeniz Üniversitesi Uzaktan Eğitim Programları, The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET [On-Line Document]. Vol. 3, Issue 2. Last retrieved August 10, 2006. Available: www.tojet.net/articles/3219.htm

Aybay, I. ve Dağ, O. O. (2003). A Learning Management System Developed at the Eastern Mediterranean University, The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET [On-Line Document]. Vol 2, Issue 2. Last retrieved Mai 5, 2006. Available: www.tojet.net/articles/222.htm

Bangs P. (2004). Introduction to CALL authoring programs. [On-Line Document]. Last Retrieved September 15, 2005. Available: www.ict4lt.org/en/en_mod2-5.htm#what

Bickerton D. [edit.], Ginet A., Stenton T., Temmerman M. Ve Vasankari T. (1997). Rapido project: rapid authoring of packages using innovative development tools: final report.- Plymouth: University of Plymouth, Centre for Modern Languages.

Chapman, B. (2001). Authoring Tools 2001: A Buyer's Guide to the best E-Learning Content Development Applications (PDF Version). Sunnyvale: Brandon & Hall.

E-Learning-Site (2005). LMS / LCMS [On-Line Document]. Last retrieved December 1, 2005. Available: www.e-learningsite.com

Fleury, C. Gerhold C. ve Repnik, M. (2004). 12 Anbieter von Rapid Content Creation Tools im Vergleich (PDF Version). Wien: LearnChamp Consulting GmbH.

Häfele, H. (2002). E-Learning-Standards aus didaktischer Perspektive. In: G. Bachmann, O. Häfele und M. Kindt (Hrsg.) Die virtuelle Hochschule in der Konsolidierungsphase. Münster : Waxmann.

Gürsoy, E. ve Alyaz, Y. (2005). Computerisierungsversuche : Computereinsatz im Fremdsprachenunterricht in den Primarschulen Bursas. [CD-ROM]. Beiträge des 1. Internationalen Troja - Çanakkale Symposiums für Spracherziehung und Schulentwicklung, Çanakkale 2002.

Hypervawe Academic User Program - References. Last retrieved Mai 5, 2006. Available: www.hyperwave.com/e/references/education.html

Maier-Häfele, K., Häfele Hartmut, Learning-, Content- und Learning-Content-Management-Systeme: Gemeinsamkeiten und Unterscheide [On-Line Document]. Last retrieved October 5, 2005. Available: www.qualifizierung.com/download/files/LMS-CMS-LCMS.pdf

Payone, T. (2002). Jeder kann jetzt Autor sein, Weiterbildung & Wirtschaft, 9, 52-54.

Riley, F. (2004). Creating a World Wide Web site. Information and Communication Technologies for Language Teachers. Module 3.3. [On-Line Document]. Last retrieved October 4, 2004, Available: www.ict4lt.org/en/en_mod3-3.htm

Moundridou, M. und Virvou, M. (2003). Analysys and design of a Web-based authoring tool generating intelligent tutoring systems." Computers & Education 40, 157-181.

Schulmeister, R.(2004). Forderung nach Verwirklichung neuer Ideen in Open-Source LMS (Statement, 01/2004), Handbuch E-Learning Online [On-Line Document]. Last retrieved December. 6, 2005. Available: www.global-learning.de

Sieck, J. (2003). Online Autorensysteme. (Lektüre) [On-Line Document]. Last retrieved September 28, 2004, Available: http://ris.f4.fhtw-berlin.de/LVWS2002/KIM/Autorensysteme.pdf

Treviranus J., McCathie, Nevile C., Jacobs, I. und Richards, J. (2000): Authoring Tool Accessibility Guidelines 1.0. September 1, 2004, Available: www.w3.org/TR/2000/REC-ATAG10-20000203

WebCT-Institutes. Last retrieved Mai 5, 2006. Available: www.webct.com/institutes Web Destekli Dil Öğretim Uygulamaları Geliştirme Projesi TR/05/A/F/EX2-03, (2005). AB Leonardo da Vinci Programı, TR/05/A/F/EX2-03, Uludag Universitesi - Ruhr-Universitesi, 01.06.2005 - 01.06.2006.

Evaluation of Authoring Systems and Platforms within the scope of a Leonardo da Vinci Project to develop webbased language learning applications

Summary

Current study partially treats the results of the Leonardo da Vinci Project 'Developing Webbased Language Learning Applications' about the authoring systems and learning content mamagement systems. Thus these e-learning content creation systems are introduced here, classified and evaluated. Also the use of these systems in the language learning are treated here.

During the last ten years numerous authoring systems and platforms of different kind were led in the market. Especially the on-line authoring systems and platforms offer new technologies and with it ease for the e-learning. The investigation proves that these systems are widely used in the areas like teaching of electronics, medicine, economy etc., but they are not used in the language teaching, especially in teaching of German or Turkish so often.

So that the language teachers who are no programming experts with the authoring systems can develop own e learning-material, the authoring systems should have certain qualities like easy to use and compatibility.

As the first step the concept 'Online Autoring' was introduced here and explained. As the first step the concept 'Autoring' was introduced here and explained, and then the previous scientific works and projects about authoring systems was examined. About authoring systems two important projects were carried out up to now, but the results of these projects have become outdated. For example in the RAPIDO Project which was begun in 1995 and was finished in 1996, 29 systems were listed and analyzed. During these 11 years 10-fold more new authoring systems were developed and led to the market. But about authoring systems not enough scientific investigations were done in this period. Hence, it is very important to undertake more new scientific investigations about authoring tools. For this purpose the Leonardo da Vinci project 'Developing Webbased Language Learning Applications' whose results should be shown partially here was carried out in 2005.

In current study 100 authoring systems were collected and divided into 4 categories. Generally the authoring systems are as single/multi-purpose, on-line off-line or stand alone-platform called.

In this study the authoring systems were divided in two main groups: Stand alone development tools and server-sided development tools. Stand alone authoring systems are divided into 4 sub-groups: 1) Single purpose authoring systems (for Language Teaching), 2) Multi purpose authoring systems, 3) Test development toools and 4) Other. The Learning Content Management Systems are divided into two main categories: 1) Open-source and 2) Closed-Source LCMS. Here the Turkish-and German as foreign language learning sites are also collected and analyzed to find out whether authoring systems are used by the development of these language learning resources. The results show that the authoring systems are not used in the language learning area enough, although they are user-friendly learning material development tools. An important reason for the fact is that the language teachers do not know this systems well. Another factor by the spreading of authoring systems is the compatibility of this sytems with the different media types and with each other.

In this work the collected authoring systems are listed with her manufacturers information and web addresses so that reader can find more actual information aonut them. Also the compatibility features of this systems are determined. Some suggestions mad efor for language teachers and authoring system developers, to make these systems known so that the e-language learning can widespread. By the spreading of authoring systems the e-language learning will be no more a privilege for countries or universities with big budget, but an everyday part of the education system.